

RECENZJE I OMÓWIENIA

[O.] Andrzej A. Napiórkowski OSPPE, *Podwójna tajemnica Kościoła*, Wydawnictwo „Bernardinum”, Pelplin 2022, 288 stron (ISBN 978-83-812-7900-0)

Autor prezentowanej publikacji jest jednym z najwybitniejszych teologów XXI wieku. Jego dorobek naukowy znajduje uznanie w kraju i za granicą. Książki o. prof. Andrzeja Napiórkowskiego są tłumaczone na wiele języków narodowych. Do najbardziej znanych publikacji należą: *Usprawiedliwienie grzesznika* (1998), *Dietrich Bonhoeffer i jego wizje Kościoła* (2004), *Misterium communionis. Eklezjalny paradygmat dziejów zbawienia* (2006), *Homo Ecclesiasticus. Szkice z antropologii eklezjologicznej* (2007), *Jezus Chrystus objawiony i objawiający* (2008), *Bosko-ludzka wspólnota. Podstawy katolickiej eklezjologii integralnej* (2009), *Bogactwo łaski a nędza grzesznika* (2011).

Przywołany Autor przyczynił się do rozwoju katolickiej myśli teologicznej, która stanowi inspirację dla wielu teologów w Polsce i na świecie. Jego dzieła są często cytowane w różnych publikacjach naukowych. Prezentując jego dzieło *Podwójna tajemnica Kościoła*, najpierw warto odnieść się do tekstu widniejącego na tylnej stronie okładki:

„Jak wspaniałym i mądrym sposobem jest udzielanie się Trójjedynego Boga w przestrzeni kościelnej! Ten niezwykły dar Kościoła – w którym znajdują się Słowo Boże, zasady moralnego postępowania, wychowanie, edukacja, kultura, sztuka, praktyczna miłość bliźniego, sakramenty, liturgia, a nade wszystko Eucharystia – jako droga do zbawiania pozostaje wciąż tajemnicą. Nie możemy zapomnieć, że jest to podwójne misterium. Dlaczego? Gdyż Kościół to wspólnota Bosko-ludzka. Bóg Ojciec i Syn Boży, i Duch Święty są misterium. Ale i każdy człowiek jest pewnym misterium choćby ze względu na obraz i na podobieństwo Boże (wynikające z aktu stworzenia) oraz ze względu na bycie przybranym synem i córką, Boga (wynikające z aktu odkupienia). Czyż spotkanie się tych dwóch misteriów nie będzie tajemnicą przerastającą ludzkie poznanie?”

Odpowiedź na to pytanie odnajdziemy w omawianym dziele, które składa się z długiego wprowadzenia i trzech rozdziałów. Wprowadzenie jest zatytułowane: *Powrócić do Boga, aby ocalić człowieka*. Treści zawarte we wstępie są próbą ustosunkowania się do zachodzących dziś zmian cywilizacyjnych. W szczególności dokonują się one w Europie środkowo-wschodniej na wielu płaszczyznach życia codziennego. Zmiany te są spowodowane sekularyzacją społeczeństwa i przeobrażeniami kultury. Znajdują one wyraz w przyjętych obyczajach, kultywowaniu subkultur, które powodują nieprzemyślane decyzje natury ideowej, co niekiedy skutkuje nawet odejściem z Kościoła. Wielu ludzi, uwikłanych w te przemiany, nie ma dostatecznej wiedzy na temat roli i znaczenia Kościoła, jego istotnej funkcji w świecie. Niektórzy z nich głoszą hasła takie jak: „Bóg tak, Kościół nie”. Jest to dowód na to, że nie znają oni podstawowych zadań i funkcji Kościoła. Dlatego dokonują nieprzemyślanej apostazji, zadając niejako cios całej wspólnotie Kościoła. Lektura wstępu uświadamia czytelnikowi obraz współczesnego człowieka, który zmaga się z podjęciem niełatwej decyzji odnoszącej się do jego przyszłości, do jego zbawienia, by pogodzić swoją tożsamość religijną z otaczającym go światem.

Rozdział pierwszy pt. *Tajemnica wspólnoty w Trójcy Świętej* jest prezentacją wielkiego misterium Trójcy Świętej, która mimo objawienia się pozostaje nadal rzeczywistością trudną do przeniknięcia dla ludzkiego rozumu. Kolejny rozdział pt. *Zagadka człowieka* stanowi próbę przybliżenia odpowiedzi na pytanie o człowieka. Mimo ogromnego postępu nauk osoba ludzka nadal pozostaje tajemnicą, i to taką, której ona sama nie może rozwikłać bez pomocy z zewnątrz. Trzeci rozdział pt. *Podwójne misterium personalne* przybliży tajemnicę Kościoła, w którego przestrzeni dochodzi do spotkania Boga i człowieka. Rozważania w tym rozdziale prowadzą do wniosku, że wspólnota Bosko-ludzka w nieunikniony sposób staje się również tajemnicą, i to tajemnicą sakramentalną, udzielającą się ludziom na drodze zbawienia.

Omawiana książka jest dedykowana nie tylko środowisku teologów, ale także przedstawicielom innych dyscyplin, zwłaszcza humanistycznych, takich jak socjologia, filozofia czy pedagogika. W szczególności jest napisana z myślą o tych, którzy poszukują właściwej ścieżki do swojej wewnętrznej odnowy i pojednania się z Bogiem.

Autor często podkreśla - zarówno w tym dziele, jak i w innych swoich pracach naukowych - znaczenie działania Trójjedynego Boga udzielającego się w Kościele poprzez łaskę sakramentów świętych i relacji Bosko-ludzkiej. W tym kontekście Ojciec Profesor postuluje, by Kościół ujmować bardziej jako wydarzenie trynitarne, aniżeli tylko związane z osobą Chrystusa.

Książka z pewnością zainteresuje każdego czytelnika, który szuka odpowiedzi na nurtujące go pytania odnośnie sensu istnienia Kościoła i jego roli pełnionej w świecie. Zgłębia tajemnicę Kościoła, która wiąże się z poznaniem zbawczego dzieła Jezusa Chrystusa. Autor wyraża to w następujących słowach: „Zbawcza tajemnica Kościoła tkwi w przemienionym człowieczeństwie Jezusa Chrystusa.

Co jest sercem Kościoła? Zmartwychwstały Chrystus! Stąd jak Jezus Chrystus, Bóg-Człowiek, tak też i Kościół, Jego Mistyczne Ciało, składa się z natury Boskiej i ludzkiej. Kościół jest przedłużeniem wcielenia Boskiej Osoby Słowa. Jako „tajemnica tajemnic” złożona z tego, co Boże i co ludzkie, upodobnia się on na zasadzie bliskiej analogii do tajemnicy Słowa Wcielonego. I dlatego Kościół jest nie tylko duchową wspólnotą, której całości nie ogarniamy, lecz jest również instytucją i jako instytucja pozostaje w pewnej mierze tajemnicą” (s. 204).

Autor wyjaśnia pięć etapów kształtowania się Bosko-ludzkiej wspólnoty, której na imię Kościół. Wpisują się one w tajemnicę powstania Kościoła. Pierwszy z nich, to zamysł zrodzony w sercu Boga Ojca, polegający na ukonstytuowaniu wspólnoty doskonalszej niż tylko ta, którą przez grzech nieposłuszeństwa zniszczyli pierwsi rodzice. Przyczyn powstania Kościoła należy szukać w odwiecznej miłującej woli Boga, który chciał, aby ludzie osiągnęli zbawienie nie pojedynczo, lecz we wspólnocie. Natomiast drugi etap, to zwoływanie i gromadzenie ludu Izraela w Starym Przymierzu. Trzeci etap to akty eklezjotwórcze Jezusa, konstytuujące w Jego Ciele i Krwi doskonałe Nowe Przymierze. Jeśli chodzi o czwarty etap oznacza on realizację od zesłania Ducha Świętego powszechnej wspólnoty odkupionych. I wreszcie piąty etap to zdążająca do eschatologicznej pełni społeczność wierzących siostr i braci. Powyższa myśl Autora zasługuje na szczególną uwagę, gdyż prostuje wiele istniejących dziś błędnych wyobrażeń na temat genezy i celu powstania Kościoła.

Publikacja pt. *Podwójna tajemnica Kościoła* o. prof. Andrzeja Napiórkowskiego, jedno z najnowszych jego dzieł, jak zwykle odznacza się starannością w myśleniu teologicznym. Z niesamowitą precyzją uwzględnia terminologię i obecny stan wiedzy eklezjologicznej, co świadczy o dużej umiejętności, doświadczeniu i talencie naukowym Ojca Profesora. Książka godna jest polecenia każdemu, kto szuka odpowiedzi na pytanie o sens i cel przynależności do Kościoła. Stanowi jakby zaproszenie do odkrywania tajemnicy, jaką kryje w sobie rzeczywistość eklezjalna.

Daniel Strzelczyk